HIIUMAA TEATAJA

Hiiumaa valla väljaanne • Tasuta

Märts 2026 • nr 93

Riikliku teenetemärgi pälvisid Ott Epner ja Kalli Samorodni

Sel aastal said vabariigi presidendilt teenetemärgi kaks hiidlast – purjetamistreener Ott Epner pälvis Valgetähe V klassi teenetemärgi ning politseiuurija Kalli Samorodni Kotkaristi V klassi teenetemärgi. Teenetemärgid anti 13. veebruaril pidulikult üle Rakveres Ukuaru muusikamajas.

Ott Epner pälvis teenetemärgi aastakümneid kestnud töö eest purjetamisspordi arendamisel ja noorte sportlaste juhendamisel. Tema käe alt on sirgunud mitmeid edukaid purjetajaid ning ta on andnud märkimisväärse panuse Hiiumaa ja Eesti purjetamise edendamisesse.

Kalli Samorodnit tunnustati Kotkaristi teenetemärgiga pikaajalise ja pühendunud töö eest politseiuurijana. Tema professionaalsus ja kogemused on aidanud lahendada keerukaid kriminaalasju ning panustada turvalisema elukeskkonna loomisesse.

Riiklikud teenetemärgid antakse inimestele, kes on oma töö ja tegevusega andnud silmapaistva panuse Eesti riigi ja ühiskonna arengusse.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Ott Epner. Fotod: Raigo Pajula vabariigi presidendi kantselei

Kalli Samorodni.

Käinas anti üle Hiiu maakonna teenetemärgid

22. veebruaril anti Käinas pidulikul tseremoonial üle Hiiu maakonna teenetemärgid ning Hiiumaa valla tänukirjad. Hiiu maakonna teenetemärgi pälvisid **Kalev Kotkas, Toivo Saue** ja **Tarmo Kähr**, kes on oma pikaajalise silmapaistva tegevuse ja eeskujuga oluliselt panustanud Hiiumaa arengusse.

Kalev Kotkas – Hiiumaa arengu eestvedaja

Kalev Kotkas on Hiiumaalt pärit omavalitsusjuht ja riigimees, kelle tegevust on saatnud järjepidev pühendumus oma kodusaare arengule. Ta on olnud Emmaste vallavanem kahel ametiajal ning kujundanud piirkonnast peresõbraliku ja ettevõtlikku mõtteviisi toetava kogukonna. Tema eestvedamisel arendati kohalikke teenuseid ja taristut ning loodi tingimused uute töökohtade tekkeks. Kalevil on olnud võtmeroll Sõru sadama arendamises ja Sõru–Saaremaa parvlaevaühenduse rajamises.

Tema panusel uuendati Emmaste Põhikooli ja lasteaia hooned, mis tõid piirkonda kaasaegsed ja lapsesõbralikud õpikeskkonnad. Riigikogu liikmena seisis ta järjekindlalt Hiiumaa ja teiste väikesaare piirkondade huvide eest, rõhutades transpordi, maaettevõtluse ja regionaalse tasakaalu tähtsust. Tema töö aitas tuua väikeste kogukondade hääle riiklikku otsustusse.

Kalev Kotkas on olnud oluline ka Hiiumaa kultuuri ja pärandi hoidmisel, sealhulgas Sõru muuseumi arendamisel ja purjelaev Alari tagasitoomisel. Ta on aktiivselt panustanud mitmetesse kogukondlikesse organisatsioonidesse, edendades kohalikku kultuuri-, spordi- ja seltsielu. Pikaajalise Ernst Jaaksoni Sihtasutuse juhina on ta suurendanud Hiiumaa rahvusvahelist nähtavust ning loonud noortele võimalusi õppimiseks ja arenemiseks.

Tema tegevust iseloomustavad väärtuspõhisus, kogukonnakesksus ja sügav hool Hiiumaa tuleviku eest, muutes ta oluliseks ja inspireerivaks Hiiumaa edendajaks.

Toivo Saue – Hiiumaa kaardistaja ja looduse tutvustaja

Ta on olnud Hiiumaa kaartide looja ja kujundaja juba 54 aastat, andes saarele selge ruumilise näo. Tema koostatud teemakaardid, asulate kaardid ja pärandkultuuri kaardid on aidanud nii külalistel kui hiidlastel avastada kohti, mis muidu võiksid varju jääda. Toivo sügav huvi looduse ja maastike vastu on teinud temast ühe olulisema Hiiumaa tutvustaja.

EErilise tähendusega on 1989. aastal valminud esimene Hiiumaa turismikaart voldikus „Hiiumaa reisijuht“, mille koostamine nõudis omal ajal teede ja külade reaalset läbisõitmist – ilma satelliidiandmete ja tänapäevaste abivahenditeta. Sellest ajast alates on tema kaardid aidanud inimestel turvaliselt ja kindlalt liikuda saare igasse nurka.

Peaaegu kõigi Hiiumaa turismikataloogide kaardid on Toivo poolt uuendatud ja kontrollitud, kandes edasi täpsust, mis on pärit orienteerumismaailmast. Oma nime kaardile lisab ta alles siis, kui on iga koha ise üle vaadanud. Aastate jooksul on ta loonud üle 500 orienteerumiskaardi, liikudes töö käigus läbi lugematu hulga radu, metsi ja maastikke.

Rajameistrina on ta juhatanud tuhandeid inimesi Hiiumaa loodusesse, aidates avastada saart läbi liikumise ja mängulise orienteerumise. Tema kaardid on Hiiumaa turismi ja ruumilise pärandi kindel tugisammas – töö, mis jääb väärtustama saart veel kaua.

Tarmo Kähr – kogukonna hoidja ja ühendaja

Tarmo Kähr on üle kahe aastakümne olnud pastor, kelle töö on hõlmanud iganädalasi jumalateenistusi, kogukonna teenimist ja inimeste toetamist elu kõige olulisematel hetkedel. Ta on olnud avatud kuulaja, leevendaja ja teeotsija neile, kes abi vajavad. Hiiumaale tulles ei piirdunud ta ühe kogudusega, vaid tegutses koostöös kõigi saare vabakogudustega ning esindas neid aastaid vabariiklikul tasandil.

Tema eestvedamisel on paljud hiidlased saanud osa GLS juhtimiskoolitustest ning tänu tema IT-oskustele said kogudused kiiresti üle minna kaasaegsetele digilahendustele, eriti COVID-ajal. Tema pastoriaega jäi ka Kärdla Baptistikoguduse taastatud hoone avamine ning koostöö MTÜ Samaaria Eesti Missiooniga, mis seob kogudusetööd praktilise hoolekandega.

Tunnustatava panus kultuuriellu on olnud suur: ta on korraldanud ja toetanud kontserte, festivalisündmusi ja tehnilist ettevalmistust erinevates palvelates üle Hiiumaa. Tema eestvedamisel on Kärdla koguduses toimunud mitmed näitused – alates hõimurahvaste loost kuni kristliku kunstini ja piiblilugude tutvustamiseni.

Pastoritöö kõrval tegutseb ta IT-spetsialistina Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, tuues kogukonna teenimisse professionaalsust ja täpsust. Tema mitmekülgne ja järjekindel panus on muutnud Kärdla ja kogu Hiiumaa elu ühendatumaks, sisukamaks ja rikkamaks.

Palju õnne!

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Hiiumaa valla tänukirjad

- 20 aastat Hiiumaal juulikuus kõlanud folkmuusika eest – **Astrid Nõlvak** ja **Hiiu Folk.**
- 20 aasta jooksul ujumisklubi eestvedamise ja hiidlaste ujumisoskuse arendamise eest – **Triinu Schneider** ja mittetulundusühing **Hiiu Hüljes.**
- Aktiivse tegevuse eest Hiiumaa lasteasutuste hoolekogudes, kogukonnas ja ettevõtluses – **Heiki Maivel.**
- 30 aasta jooksul ettevõtluse vedamist Hiiumaal – **Koit Remmelkoor** ja **Reko AKM OÜ.**
- 30 aasta jooksul ettevõtluse vedamist Hiiumaal – **Lembit Vainumäe** ja **LEVA AS.**
- 30 aasta jooksul ettevõtluse vedamist Hiiumaal – **Aivo Harjak** ja osaühing **Mameta H.**
- Samaaria hooldekodu südamega juhtimise ja järjekindla kriisikindluse arendamise eest **Ülo Kikas** ja **Samaaria.**
- Mitmekülgse ja väsimatu panuse eest Hiiumaa Kino arendamisel silmapaistvaks ja kogukonda rikastavaks kultuurikandjaks – **Arno Kuusk.**
- Pühendumuse eest Hiiumaa noorte juhendamisel vabariiklikel võistlustel ja neisse järjekindlalt kirjanduspisiku süstimisel – **Tiiu Heldema.**
- Pikaajalise ja pühendunud panuse eest Hiiumaa spordi- ja kogukonnaellu – **Kaia Põtter.**
- Pühendunud ja südamliku hoole eest koduhoolduses, mis on toonud Hiiumaa inimestele turvatunnet ja tõeliselt inimlikku lähedust – **Marianne Lõppe.**
- Aastakümnete jooksul hiidlaste tervise eest hoolitsemise ja selle kaudu kogukonnale turvatunde loomise eest – **Urve Kiiver, Heli Martin, Sirje Põder, Riina Tülp** ja **Galina Uuskar.**

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Mirelli Tamm
Naomi Ojasaar

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa parimad sportlased 2025

8. jaanuaril toimus Hiiumaa spordikeskuses Hiiumaa 2025 spordiaasta auhinnagala, kus tunnustati Hiiumaa parimaid sportlaseid, treenereid ja spordijuhte ning jagati välja liikumissarja Hiiumaa Liigub 2025 auhinnad.

Tunnustused andsid üle Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja ja Hiiumaa spordiliidu juhatuse esimees ning Tanel Malk.

Hiiumaa spordiliidu tunnustused

2025. aasta parim tüdruk
Mia Esta (orienteerumine)

2025. aasta parim poiss
Joosep Esta (orienteerumine)

2025. aasta parim neiu
Maria Eller (orienteerumine)

2025. aasta parim noormees
Kristjan Kabanen (võrkpall)

2025. aasta parim naisseenior
Elo Saue (orienteerumine)

2025. aasta parim meesseenior
Madis Annus (kergejõustik)

2025. aasta parim täiskasvanute võistkond
HOK-I naiskond (orienteerumine)
Naiskonda kuuluvad Maria Eller, Mia Esta ja Kati Rooni.

2025. aasta parim noorte võistkond
HOK-i M14-16 klassi võistkond (orienteerumine)
Võistkonda kuuluvad Joosep Esta, Atso Kesküla ja Martin Samorodni.

2025. aasta parim naissportlane
Anni Kingsepp (kergejõustik, pikamaajooks)

2025. aasta parim meessportlane
Stefan Kaibald (võrkpall)

2025. aasta parim spordiüritus
Hiiumaa 68. võrkpalliturniir

2025. aasta parim spordiklubi
Team Hiiumaa

2025. aasta parim treener
Mario Degtjov

2025. aasta parim noortetreener
Elo Saue

Hiiumaa 2025. aasta tegija
Jaan Rebel

Eestimaa spordiliit Jõud aasta parimad
Aasta noorte treener: Elo Saue
Aasta tegija kohaliku spordielu edendaja kategoorias: Kertu Rand

Aasta piirkondlik spordisündmus
Aktiivne algus liikumispühapäevad

Hiiumaa 2025. aasta parimad sportlased. Foto: Kaja Hiis-Rinne

Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi tunnustused

Elutööpreemia
Siiri Sülla – panuse eest Hiiumaa spordielu edendamisel.

Aastapreemiad
Anni Kingsepp – Hiiumaa parim naissportlane 2025.
Stefan Kaibald – Hiiumaa parim meessportlane 2025.

Tunnustuspreemiad
Anton Kaljula – panuse eest Hiiumaa spordielu edendamisel.
Erkki Murakas – tervisespordi edendamise eest.
Eike Meresmaa ja Ave-Riin Laanbek – aasta liikumissündmuse „Sammuväljakutse“ eest.

HIIUMAA SPORDILIIT

Veelkord kelmustest

Viimastel aastatel on pettused muutunud igapäevaseks mureks. 2025. aasta tõi kahjuks kaasa uue rekordi nii kelmuste arvus, kui ka tekitatud kahjus. Ohvriks võib sattuda igaüks, sõltumata vanusest, haridusest või tehnoloogilisest taibust. Petturid on üha paremini ette valmistatud ja aina oskuslikumad, nad kasutavad psühholoogilisi võtteid, et tekitada usaldust, hirmu või kiire tegutsemise vajadust. Nii suudavad nad panna ka kõige ettevaatlikuma inimese hetkeks kõhklema.

Mida teadlikumad me oleme, seda raskem on neil õnnestuda.

Kelmide eesmärk on alati sama: saada kätte sinu raha või isikuandmed. Kurjategijad muudavad tihti oma skeeme ning sageli on kelmused seotud aktuaalsete teemadega. Kelmid loovad üha realistlikumaid versioone. Nad räägivad eesti keeles, kasutavad võltsitud telefoninumbreid ja vahel teavad nad sinu kohta juba midagi ette. Kõik selleks, et sa usuksid, et tegemist on päris ametniku või pangatöötajaga.

Sageli algab kõik ühest kõnest. Esmalt helistab „riigiasutuse töötaja“, kes räägib mõnest probleemist. PIN-koode ei küsita – veel mitte. Mõne aja pärast tuleb uus kõne, seekord „pangast“, ja siis palutakse juba Smart-ID või Mobiil-ID PIN-koode. Kui inimene sellel hetkel ei peatu ja ei mõtle, võibki kahju olla tehtud.

Väga palju ongi kasvanud just panga nimel tehtavate kelmusjuhtumite arv. On olnud juhtumeid, kus petturid on esinenud nii panga töötaja kui ka politseinikuna, et saada ligipääs inimese kontodele. Siinkohal tasub meeles pidada üks lihtne tõde: riigiasutused ega pangad ei küsi kunagi telefoni teel paroole ega PIN-koode.

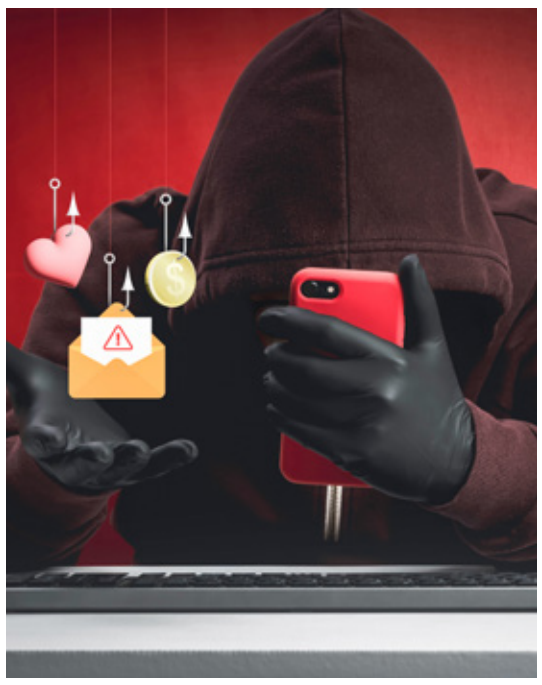

Tundub liiga hea? Kõhkle ja kontrolli

Pettused ei piirdu ainult kõnedega. Levinud on ka võltsitud investeerimisplatvormid, mis lubavad kiiret tulu, kuid jätavad inimese rahast ilma. Ettevõtetele saadetakse võltsarveid või muudetud pangakontoandmetega kirju. Inimestele saadetakse SMS-e, mis teavitavad „volitamata tehingust“ või „postipaki probleemist“ ning suunavad lingile, kus küsitakse koode. Need lingid võivad olla väga usutavad ja sarnased päris veebilehele, kuid tegelikult nende taga on petturid, kes võtavad konto üle ja kannavad raha välismaale.

Ka tehisintellekt on kelmide tööriistapagasis. Selle abil luuakse väga realistlikke hääl- ja videosalvestisi ning veenvaid e-kirju konkreetse ettevõtte või töötaja järgi. See teeb pettuste äratundmise veelgi keerulisemaks.

Kui kõne tundub kahtlane, lõpeta see ja helista ise ametlikule numbrile tagasi.

Kõige parem kaitse on teadlikkus. Üks võimalus on jälgida PPA lehte Facebookis Veebivalvurite grupis, kus jagatakse regulaarselt infot uute petuskeemide kohta ning nende jälgimine aitab mõista, milliseid võtteid petturid parasjagu kasutavad. Samuti tasub riskidest rääkida oma lähedastega – eriti nendega, kes võivad olla haavatavamad.

Hoiame silmad lahti, toetame üksteist ja tegutseme läbimõeldult. Nii on petturitel märksa raskem meie usaldust kuritarvitada. Ja kui midagi juhtub, tuleb kiiresti teavitada nii politseid kui ka panka. Mida varem reageerida, seda suurem on võimalus kahju piirata.

LYA LEPP
piirkonnapolitseinik

Käinas anti üle Kultuurkapitali Hiiumaa preemiad

21. jaanuaril avati Käina huvi- ja kultuurikeskuses pidulikult Hiiumaa Kultuurihooaeg, kus anti üle Kultuurkapitali Hiiumaa preemiad.

Jaanika Kuusk – Kultuuripärl 2025 omakultuuri väärtustamise eest;

Endrik Üksvärav – aastapreemia Hiiumaa koorilaulutraditsiooni edendamise eest;

Raili Kaibald – aastapreemia Hiiumaa koorilaulutraditsiooni edendamise eest;

Ly Meldorf – tunnustuspreemia panuse eest Hiiumaa kultuurielu edendamisel;

Sirje Juurikas – tunnustuspreemia Hiiumaa käsitööelu edendamise eest;

Karola-Lotta Kiisel – tunnustuspreemia sarja „Päikesetõusukontsert“ korraldamise eest;

Karin Poola – tunnustuspreemia sarja „Päikesetõusukontsert“ korraldamise eest.

Kultuurihooaja avapeo peaesineja oli rahvusooper Estonia poistekoori meeskvintett, lisaks kõlas muusika viola da gambal Arvo Haasma esituses ja tantsulusti tõid Sõle Segajad.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Kultuurkapitali Hiiumaa preemiate laureaadid. Fotod: Laur Meldorf

Rahvusooper Estonia poistekoori meeskvintett.

Vallavalitsuse istungitelt

- Otsustati sõlmida leping puhastus- ja koristusteenuse osutamiseks Hiiumaa valla kasutuses olevates ruumides, mis asuvad aadressil Kärdla, Keskväljak 5a, perioodil 01.02.2026–31.12.2026 Töömesilased24 OÜ-ga (14701924). Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 7513 eurot.
- Otsustati anda otsustuskorras mittetulundusühingule Hiiumaa Kino (registrikood 80352049) tasuta kasutusse Kärdla kultuurikeskuse hoonekompleksis (Rookopli tn 18, Kärdla linn, Hiiumaa vald, Hiiumaa 92413) paiknev kinosaal üldpinnaga 157 m². Vara kasutamise periood 1. jaanuar 2026 kuni 31. detsember 2030.
- Otsustati kuulutada välja avalik konkurss Palade loodushariduskeskuse juhataja vabaneva ametikoha täitmiseks.
- Otsustati muuta Hiiumaa vallavalitsuse 14.01.2026 korraldust nr 29 „Hiiumaa valla osavallakogude koosseisude kinnitamine“, lisades osavallakogude koosseisudesse osavallas elavate noorte esindajad.
- Otsustati anda nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks Hiiumaa valla kasuks avaliku kasutamise eesmärgil Eesti Vabariigi omandis, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel ning transpordiameti valduses oleva Kärdla–Malvaste kergliiklustee kinnisasjale (kinnistusosakonna registriosa nr 10540450, katastritunnus 37101:007:0042, pindala 34 320 m², sihtotstarve transpordimaa 100%) 7 m² suuruse osa tee km-tel 0,303–0,306 kergliiklustee ristumiskoha rajamiseks.
- Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Risti külas asuvale Oomäe kinnisasjale Elektrilevi OÜ kasuks elektrimaakaabelliini paigaldamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).
- Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Kidaste külas asuvale Simuna kinnisasjale Elektrilevi OÜ kasuks elektrimaakaabelliini paigaldamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).
- Otsustati muuta Hiiumaa vallavalitsuse 24.07.2024 korraldust nr 416 „Sundvalduse seadmine (Emmaste ja Rannaküla)“.
- Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Kidaste külas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Kidaste külatee L2 kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – elektrimaakaabelliin.
- Otsustati seada sundvaldus Harju külas asuvatele kinnisasjadele Enefit OÜ kasuks passiivse elektroonilise side juurdepääsuvõrgu (kiire internet) rajamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).
- Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Tagukülas asuvale Kruusamaa kinnisasjale Elektrilevi OÜ kasuks elektrimaakaabelliini rajamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).
- Otsustati määrata Kärdla linnas asuva Pikk tn 5 katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa.
- Otsustati algatada Kassari külas Männimetsa kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Kassari külas Toa kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Tagukülas Lelu kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Tagukülas Allmäe kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Tagukülas Pealtmäe kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati algatada Tagukülas Prähla kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.
- Otsustati kutsuda sihtasutuse Hiiumaa Arenduskeskus nõukogu liikme kohalt tagasi Toomas Saal ning nimetada nõukogu liikmeks viieks aastaks Kulvo Pendra.
- Otsustati vallavanem Hergo Tasujal, kui aktsiaseltsis Kärdla Veevärk Hiiumaa valla nimel aktsionäriõigusi teostaval isikul, teha aktsionäride üldkoosolekule ettepanek kutsuda Hiiumaa valla esindajana nõukogu liikme kohalt tagasi Andres Onemar ning esitada nõukogu liikme kandidaadiks Tiit Reha.
- Otsustati kutsuda Sadama Üürimaja OÜ nõukogu liikme kohalt tagasi Hergo Tasuja ning nimetada Hiiumaa valla poolseks nõukogu liikmeks viieks aastaks Sander Kopli.
- Otsustati anda kasutusse kaks munitsipaaleluruumi.
- Hiiumaa vallavalitsus nõustub Hiiumaa Autolammutus OÜ-le (registrikood 16865127) keskkonnaloa andmisega taotluse nr T-KL/1030066-2 alusel.
- Vallavalitsus vaatas üle Hiiumaa vallavalitsuse 15.03.2023 määrusega nr 2 „Toimetulekutoetuse määramisel aluseks võetavate eluasemekulude piirmäärad“ kehtestatud eluasemekulude piirmäärad toimetulekutoetuse määramisel ning otsustas piirmäärasid mitte muuta.
- Otsustati kehtestada Kõrgessaare aleviku Tööstuse tee 30, Kadaka ja Rannamäe maaüksuste detailplaneering (Koppe OÜ töö nr 104-25).
- Otsustati tunnistada riigihankes „Lemmikloomade varjupaigateenuse osutamine Hiiumaa vallas“ (viitenumber 305482) edukaks mittetulundusühing Hiiumaa Koduta Loomade Turvakodu (80626216) esitatud pakkumus, mille maksumus ilma käibemaksuta on 3020 eurot/kuus. Lepinguaasta maksumus ilma käibemaksuta on 36 240 eurot.
- Otsustati tunnistada lootusetuks ja kanda 2025. aasta bilansist välja nõuded kogusummas 3982,64 eurot.
- Otsustati kutsuda sihtasutus Hiiu Maakonna Hooldekeskus Tohvri nõukogu liikme kohalt tagasi Tiit Reha ning nimetada uueks nõukogu liikmeteks viieks aastaks Reili Rand, Külli Friedemann, Ly Meldorf ja Üllar Laid.
- Otsustati muuta Kärdla linnas asuva Uus tn 8a katastriüksuse koha-aadressi ja määrata uueks koha-aadressiks Rahu tn 7, Kärdla, Hiiumaa vald, Hiiu maakond.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Paope külas Omanurga kinnistule garaaži ja sauna püstitamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Pihla külas Altmäe kinnistule sauna laiendamiseks üle 33% esialgsest mahust.
- Otsustati väljastata projekteerimistingimused Lauka-Kõpu haruliini ehitusprojekti koostamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Orjaku külas Kukerpuu kinnistul detailplaneeringus määratud liikluskorralduse põhimõtete täpsustamiseks.
- Otsustati väljastada projekteerimistingimused Kärdla linnas Seene tn 2 kinnistule saunamaja püstitamiseks.
- Otsustati anda projekteerimistingimused Kärdla linnas Pargi tn 3 kinnistul hoonestusala laiendamiseks.
- Otsustati kiita heaks hajaasustuse programmi aruanded.
- Otsustati moodustada hajaasustuse programmi taotluste hindamiskomisjon.
- Otsustati moodustada mittetulundusliku tegevuse tegevustoetuste komisjon.
- Otsustati korraldada avatud hankemenetluses riigihange „Käina kaugkütte katlamaja projekteerimine ja ehitamine”. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 772 000 eurot.
- Otsustati korraldada avatud hankemenetluses riigihange „Kõrgessaare alevikus, Kõpu tee 8 asuvas, avalikus kasutuses oleva kultuuriväärtusega hoone ehitustööd energiatõhususe tõstmiseks“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 300 000 eurot.
- Otsustati kinnitada Emmaste raamatukogu nõukogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Käina raamatukogu nõukogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Kärdla linnaraamatukogu nõukogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Kõrgessaare raamatukogu nõukogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Pühalepa raamatukogu nõukogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Kärdla kultuurikeskuse hoolekogu koosseis.
- Otsustati kinnitada Kärdla noortekeskuse hoolekogu koosseis.
- Otsustati määrata eestkostja ülesandeid täitvad isikud.
- Hiiumaa vallavalitsus toetab noorte osalemist Erasmus+ noortevahetuse projektis „Bee kind, save the bees save the world“ ning on nõus osalema projektis partnerina.

Ehitisregister – kasulik tööriist, mitte vaenlane

Ehitisregister on riiklik veebipõhine infosüsteem, mille kaudu peetakse arvestust Eestis asuvate ehitiste ning ehitamisega seotud lubade, teadete ja dokumentide üle. Praktikas on see koht, kuhu on koondatud info selle kohta, mida, kuhu ja millise loa alusel on ehitatud. Registri kaudu on võimalik jälgida ehitise „elulugu" – alates ehitusloa taotlemisest kuni kasutusloa väljastamiseni.

Paljudele kodanikele tundub ehitisregister esmapilgul keeruline ja ametlik, kuid tegelikult on see igapäevaselt vajalik töövahend nii majaomanikule, korteriühistule kui ka kinnisvara ostjale ja müüjale. Igaüks saab ehitisregistrist vaadata oma kinnisvara andmeid ning kontrollida, kas hoone dokumentatsioon vastab tegelikule olukorrale.

Ehitisregistris hoitakse muu hulgas:
- andmeid hoonete ja rajatiste kohta;
- infot ehitus- ja kasutuslubade ning ehitusteatiste kohta;
- ehitusprojekte ja muid tehnilisi dokumente;
- kohaliku omavalitsuse menetlusi ja otsuseid.

Ehitisregister muutub oluliseks eelkõige, kui:
- kavandad ehitustöid (uusehitised, olemasoleva laiendamine/ümberehitamine);
- soovid teada ehitise andmeid, sh tehnilisi;
- ostad või müüd kinnisvara;
- kindlustad kinnisvara;
- ehitise seadustamisel.

Sellistes olukordades aitab ehitisregister saada selguse, millised dokumendid ja andmed on olemas ja milliseid tuleks juurde vormistada.

Levinud hirmud ja müüdid ehitisregistri kohta

„Ehitisregister on ainult ametnikele."
Tegelikkuses on ehitisregister mõeldud ka tavakodanikule. Suur osa andmetest on avalikud ning iga kinnisvara omanik saab sealt oma hoone kohta infot vaadata ja taotlusi esitada. Ametnikud kasutavad sama süsteemi oma igapäevatöös ja menetlustes.

„Kui ma ehitisregistrit vaatan või midagi küsin, saan kohe trahvi."
See on üks levinumaid hirme. Pelgalt andmete vaatamine või küsimuse esitamine ei too kaasa karistusi. Vastupidi – varakult asja uurimine aitab probleeme ennetada ja ehitusspetsialisti abil vajalikud dokumendid esitada ja andmed korda saada.

„Vanade majade puhul ei peagi kõik korras olema."
Kuigi vanemate hoonete dokumentatsioon võib olla puudulik, ei tähenda see, et korda ei saaks luua. Ehitisregister ongi üks peamisi kohti, kust alustada olukorra selgitamist. Ehitiste müügi ja kindlustamise korral on oluline, et andmed registris vastaksid tegelikkusele.

„Ehitisregister on liiga keeruline, tavainimene ei saa hakkama."
Esimesel kasutuskorral võib süsteem tunduda keerukas ja aega nõuda, kuid põhilised toimingud on loogilised. Vajadusel saab abi ehitisregistri kasutustoelt või kohaliku omavalitsuse spetsialistilt. Sageli esitavad taotlusi ja dokumente kokkuleppel omanikuga projektide koostajad.

„Kui ma midagi ei ehita, ei ole ehitisregister mulle vajalik."
Ka siis, kui ehitustöid ei plaani, on ehitisregister kasulik. See aitab kontrollida kinnisvara andmeid, valmistuda müügiks või vältida ootamatuid probleeme tulevikus.

Korduma kippuvad küsimused

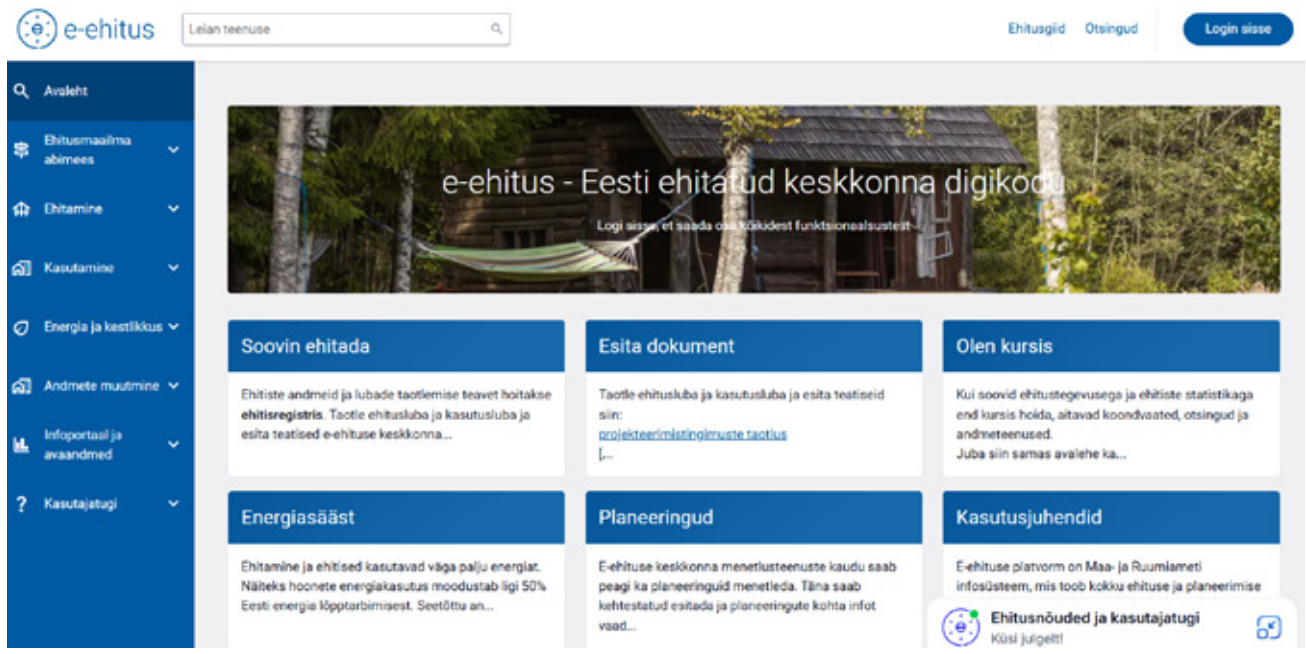

Ehitisregister asub aadressil: https://livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1

Kas iga kodanik saab ehitisregistrit kasutada?
Jah. Ehitisregistri üldinfo on avalik ja seda saab vaadata igaüks. Sisselogimine on vajalik siis, kui soovid esitada dokumente, algatada menetlust või näha detailsemaid andmeid.

Kas ehitisregistri kasutamine on tasuline?
Ehitisregistri kasutamine ja andmete vaatamine on tasuta. Erinevaid taotlusi tehes tuleb tasuda riigilõiv. Tasulised on teenused, mis ei ole otseselt ehitisregistriga seotud (nt ehitusprojekti koostamine või eksperthinnangud).

Mida teha, kui minu hoone andmed on valed või puudulikud?
See on üsna tavaline, eriti vanemate hoonete puhul. Andmete korrastamist saab alustada ehitisregistri kaudu, esitades vastava taotluse või pöördudes kohaliku omavalitsuse ehitusspetsialisti poole.

Kas kõik ehitustööd vajavad luba või teatist?
Ei. Väiksemad tööd (nt remont ilma kandekonstruktsioone muutmata) ja väikeehitiste püstitamine ei vaja üldjuhul luba ega teatist. Kahtluse korral on mõistlik pöörduda kohaliku omavalitsuse ehitusspetsialisti poole.

Miks pank, kindlustusettevõte või notar vaatavad ehitisregistrit?
Ehitisregister on ametlik allikas, mis kinnitab, kas hoone on seaduslikult ehitatud ja kasutatav. Puudulikud andmed võivad tehingu venitada või seda hoopis takistada.

Kui puudub võimalus ehitisregistrit kasutada või selle kaudu taotlust esitada?
Taotlusi ja nendega seonduvaid dokumente esitatakse Hiiumaa vallavalitsusele elektrooniliselt ehitisregistri kaudu. Kui taotlusi ja sellega seonduvaid dokumente ei ole võimalik esitada ehitisregistri kaudu, tuleb esitada need Hiiumaa vallavalitsusele ning pädev asutus kannab andmed ehitisregistrisse.

Hiiumaa Vallavalitsuse ehitusspetsialistid:
- Maria Reino – Kärdla piirkond, maria.reino@hiiumaa.ee, tel 5428 0393;
- Maiken Lukas – Kõrgessaare piirkond, maiken.lukas@hiiumaa.ee, tel 5191 7709;
- Pilvi Post – Emmaste ja Käina piirkond, sh Kassari poolsaar, pilvi.post@hiiumaa.ee, tel 462 2445;
- Hector Otero Jimenez – Pühalepa piirkond, hector-otero.jimenez@hiiumaa.ee, tel 5363 3373.

MAIKEN LUKAS
ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja

Puurkaev ei ole koht, kus kvaliteedi arvelt kokku hoida

Hajaasustusprogramm aitab, kuid otsused peab tegema läbimõeldult

Hajaasustusprogramm on hea võimalus rajada oma kinnistule puurkaev, kus mille puhul kuni kaks kolmandikku kaevu maksumusest tasub riik. Ka toetuse abil kaevu rajades tasub silmas pidada, et kõige odavam pakkumine ei pruugi olla kõige parem. Väga oluline on, kuidas kaev tegelikult rajatakse, sest sellest sõltub vee kvaliteet.

Puurkaevu nõuetekohase toimimise eelduseks on, et sügav põhjavesi oleks täielikult eraldatud maapinna lähedal asuvatest veekihtidest. Ülemistes pinnasekihtides toimuv ei tohi mõjutada sügavamat ja puhtamat veekihti. Kuigi puurija ei vastuta vee keemilise koostise eest, peab ta tagama, et kaevu ei satuks liiva, savi ega muid saasteosakesi.

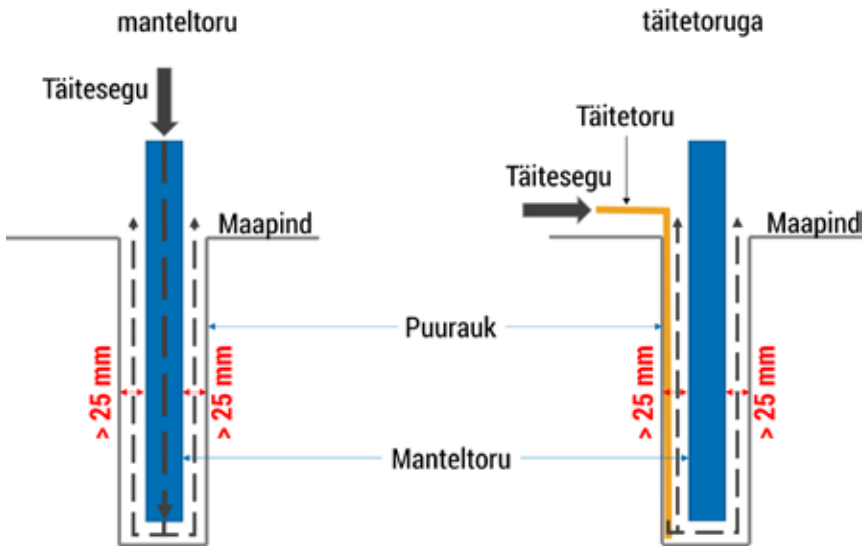

Eestis on palju kaeve, millesse pääseb pinnavesi

Eestis võib olla tuhandeid kaeve, kus pinnavesi pääseb kaevu ja rikub põhjavee puhtust. Põhjuseks on sageli tehnoloogia, mis ei sobi Eesti geoloogiliste tingimustega. Selliseid lahendusi kasutatakse paraku vahel seetõttu, et need on kiiremad ja odavamad.

Maa sisse puuritud auk on puurauk. Puurkaevuks muutub see alles siis, kui sinna paigaldatakse vajalik konstruktsioon. Kaevu rajamisel on kõige tähtsam vältida pinnavee sattumist sügavamatesse veekihtidesse.

Selleks paigaldatakse puurauku kaitsetoru ehk manteltoru. Seaduse järgi peab toru ümber jääma vähemalt 25 millimeetri jagu tühja ruumi, mis täidetakse tsemendiga. Õigesti tehtud tsementeerimine tagab, et pinnavesi ei saa mööda toru sügavamatesse kihtidesse liikuda. See töö võtab aega ja on kulukas, kuid on hädavajalik.

Odavamad tehnoloogiad ei pruugi tagada vajalikku kaitset

Üha enam kasutatakse odavamat tehnoloogiat nimega ODEX. Selle meetodi puhul lükatakse manteltoru puuritava auguga samaaegselt maa sisse. Pärast seda peaks toimuma samasugune tsementeerimine nagu tavameetodi puhul.

Probleem on aga selles, et ODEX-meetodil ei jää toru ümber piisavalt ruumi, kuhu tsementi pumbata. Kui toru ümber ei teki nõuetekohast kaitsekihti, võib pinnavesi liikuda sügavamatesse kihtidesse ning tulemuseks on reostunud kaevuvesi.

Algselt ei olnud ODEX mõeldud puurkaevude rajamiseks, vaid ehitusvaiade ja -ankrute paigaldamiseks. Skandinaavias kasutatakse seda ka kaevude puurimisel, kuid seal on pinnase all puhas graniit. Eestis on pinnase all pehmemad kivimikihid, mistõttu on toru ümbruse tsementeerimine ka antud meetodi puhul hädavajalik.

Õigesti tehtud kaevu rajamine võtab aega

Kaevupuurimise tehnoloogiaid on palju, kuid sõltumata meetodist peab manteltoru ümbrus olema nõuetekohaselt tsemendiga täidetud.

Valesti tehtud kaev võib valmida mõne tunniga. Õigesti tehtud kaevu rajamine võtab vähemalt ühe päeva. Ainuüksi tsemendi tahkumine võtab 12–24 tundi. Pärast seda puuritakse kaevu põhi läbi ja avatakse ainult vajalik veekiht.

Probleemsete kaevude kontrollimisel on avastatud juhtumeid, kus toru ümber tsementi tegelikult ei ole, kuigi dokumentides on see kirjas. Sellisel juhul jääb toru ja pinnase vahele ruum, kus vesi saab vabalt liikuda ja veekihte segada.

Omanikujärelevalve on kohustuslik

Puurkaevu rajamiseks on vaja ehitusluba ning tööde juures peab olema omanikujärelevalve. Järelevalve ülesanne on muu hulgas kontrollida, et kaev rajatakse vastavalt projektile ja ehitusnõuetele.

Ehitusjärelevalve teenuse pakkuja peab olema registreeritud majandustegevuseregistris. Paraku ei ole paljud puurkaevu rajavad ettevõtted seal registreeritud. See tähendab, et järelevalve tuleb sageli tellida eraldi ettevõttelt või märgitakse dokumentides, et järelevalve tagab omanik ise – kuigi omanik ei pruugi sellest alati teadlik olla.

Valesti tehtud kaev võib mõjutada kogu piirkonna põhjavett

Lisaks sellele, et valesti rajatud kaev tuleb sageli välja vahetada, võib see halvimal juhul rikkuda kogu piirkonna põhjavee.

2020. aastal valminud hajaasustuspiirkondade joogivee kvaliteedi uuring näitas, et Hiiumaa puurkaevudes on E. coli bakteri sisaldus Eesti üks kõrgemaid. See näitab, kui oluline on kaev õigesti rajada – kvaliteetne lahendus aitab vältida hilisemaid veeprobleeme.

Toetuse saamine ei sõltu kiirusest

Hajaasustusprogrammis ei jagata toetusi taotluste esitamise kiiruse alusel. Seetõttu tasub võtta aega ja valida hoolikalt teenusepakkuja ning tehniline lahendus.

Oluline on mõelda pikale perspektiivile. Hästi rajatud kaev peab vastu aastaid. Liiga odav lahendus võib aga tuua kaasa kulukad probleemid juba mõne kuu pärast. Kokkuvõttes ei ole odav lahendus alati parim.

Hajaasustuse programmi kohta loe lähemalt valla kodulehelt: https://vald.hiiumaa.ee/hajaasustuse-programm

Puurkaevu rajamise kohta loe lisa: https://www.egt.ee/juhendid-oppematerjalid/juhendid/puurkaevu-rajamine

KATRIN POST
keskkonnaspetsialist

Ohtlike jäätmete kogumisringid 28. märtsil ja 4. aprillil

Eesti Keskkonnateenused HIIUMAA VALD

AS Eesti Keskkonnateenused ja Hiiumaa vallavalitsuse koostöös toimuvad 28. märtsil ja 4. aprillil ohtlike jäätmete ja väikeelektroonika kogumisringid.

Kogumisringil võetakse lisaks ohtlikele jäätmetele vastu ka väikeelektroonika jäätmeid!

Ohtlike jäätmete kogumisringid on mõeldud **eraisikute majapidamistes** tekkivate ohtlike jäätmete kogumiseks ja nende ringide raames **ei võeta vastu ettevõtete** poolt tekitatud ohtlike jäätmeid! Jäätmete üleandjal peab kaasas olema isikut tõendav dokument!

Kogumisringidel saab ilma eelregistreerimiseta üle anda väikeelektroonikat ja väikseid kodumasinaid (raadiod, arvutid, kuvarid, tahvelarvutid, elektrilised tööriistad, kaalud, väiksed köögimasinad, televiisorid). Suuri kodumasinaid nagu külmikud, pliidid, pesumasinad jne kogumisringi raames ei koguta! Neid saab jätkuvalt tasuta ära anda Hiiumaa jäätmejaamas.

Kogumisringil üle antavatele ohtlikele jäätmetele kehtivad samad tingimused, mis kehtivad ohtlike jäätmete üleandmisel Hiiumaa jäätmejaamas.

Piiramata koguses saab kogumisringil tasuta üle anda järgmisi ohtlikke jäätmeid:

- luminestsentslambid (päevavalguslampide torud);
- elavhõbedat sisaldavad jäätmed (säästupirnid, kompaktluminofoorlambid);
- patareid ja akud;
- ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid;
- jäätmed, mida peab nakkuse vältimiseks koguma ja kõrvaldama eri-nõuete kohaselt (süstlad);
- õli sisaldavad jäätmed (õlisegused veed, õlivaadi setted jne);
- sortimata ravimijäätmed.

Piiratud koguses saab kogumisringil osaliselt tasuta üle anda järgmisi ohtlike jäätmeid:

- muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- õlifiltrid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- ohtlikke aineid sisaldavad antifriisid – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- ohtlike ainetega saastatud absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid (sealhulgas nimistus mujal nimetamata õlifiltrid) ja kaitseriietus – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- happed – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- leelised (sh tulekustutid) - **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- fotokemikaalid (foto-, labori-, määratlemata kemikaalid) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- pestitsiidid (taimekaitsevahendid, aiandusmürgid) – **Hiiumaa jäätmevaldajale 5 kg/aastas tasuta;**
- ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud (vanad värvid, lahustid, silikoonid, makrofleksi pudelid jne) – Hiiumaa jäätmevaldajale 40 kg/aastas tasuta;
- ohtlikke aineid sisaldavad pesuained – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta;**
- põllumajanduskemikaalide jäätmed – **Hiiumaa jäätmevaldajale 10 kg/aastas tasuta.**

Piirkogust ületava osa eest tasub jäätmete üleandja Hiiumaa jäätmejaama kehtiva hinnakirja alusel.

Hinnakirjaga saab tutvuda kodulehe aadressil: https://www.keskkonnateenused.ee/home-customer/waste-stations/129.

Jäätmed kaalutakse vastuvõtmisel liikide kaupa. Arve piirkogust ületavate ohtlike jäätmete eest esitatakse üleandjale hiljemalt 14 päeva jooksul pärast kogumisringi toimumist.

Kogumisringil ohtlike jäätmete üleandmiseks on vajalik eelnevalt registreerimine.

Registreerida saab e-posti aadressil Steve.Villmann@keskkonnateenused.ee ja registreerimiskiri peab sisaldama järgnevat infot:

- ees- ja perekonnanimi;
- isikukood;
- jäätmete tekkimise koht (aadress);
- peatuspunkt, kus jäätmeid üle antakse;
- ohtlike jäätmete liigid koos eeldatavate kogustega;
- e-posti aadress;
- telefon.

Eelregistreerimine toimub kuni 25. märtsini.

Ohtlike jäätmete kogumisringil jäätmete üleandmiseks peab esitama isikut tõendava dokumendi. Ilma isikut tõendava dokumendita jäätmeid kogumisringil üle anda EI SAA!

Lisaküsimused ja täiendav info:

STEVE VILLMANN
Lääne regioon
Eesti Keskkonnateenused AS
Telefon: 5348 9679
e-post: steve.villmann@keskkonnateenused.ee

Kogumisringide toimumisajad:

Käina-Pühalepa	28.märts	Käina-Heltermaa	28. märts	Emmaste-Kõrgessaare	4. aprill	Kärdla-Kõrgessaare	4. aprill
Allika bussipeatus	9.00 – 9.05	Käina Mäe põik parkla	9.00 – 9.15	Jausa bussipeatus	9.00 – 9.15	Päe tänava garaažid	9.00 – 9.45
Putkaste kortermajad	9.10 – 9.25	Lõokese hotelli parkla	9.25 – 9.40	Valge seltsimaja parkla	9.20 – 9.35	Kooli-Vabaduse rist	9.50 – 10.35
Vaemla (mõisa varemed)	9.30 – 9.35	Mäeltse bussipeatus	9.50 – 9.55	Harju tuuliku parkla	9.40 – 9.55	Leigri väljak	10.40 – 11.25
Esiküla bussipeatus	9.40 – 9.55	Nõmba bussipeatus	10.00 – 10.15	Tilga bussipeatus	10.00 – 10.05	Malvaste Kodeste tee rist	11.40 – 11.45
Kassari pood	10.00 – 10.15	Tubala parkla	10.20 – 10.35	Emmaste keskuse parkla	10.10 – 10.25	Mudaste bussipeatus	11.50 – 11.55
Orjaku sadama parkla	10.20 – 10.35	Tormi Konsumi Parkla	10.45 – 11.30	Emmaste kooli parkla	10.30 – 10.45	Reigi bussipeatus	12.00 – 12.15
Aadma teerist	10.40 – 10.50	Paluküla bussijaam	11.40 – 11.55	Sõru sadama parkla	10.55 – 11.10	Rootsi bussipeatus	12.20 – 13.35
Aadma bussipeatus	10.55 – 11.10	Lõpe kortermajad (Lõpe 5)	12.00 – 12.20	Tohvri bussipeatus	11.15 – 11.20	Lauka koolisöökla parkla	12.45 – 13.05
Männamaa bussipeatus	11.15 – 11.35	Partsi bussijaam	12.25 – 12.40	Pärna ringtee	11.25 – 11.40	Kõrgessaare VAK parkla	13.15 – 13.35
Kaigutsi I bussipeatus	11.40 – 11.55	Suursadama parkla	12.50 – 12.55	Viiri bussipeatus	11.50 – 11.55	Paope bussipeatus	13.45 – 13.50
Selja bussipeatus	12.00 – 12.15	Kuri bussipeatus	13.00 – 13.15	Kabuna bussipeatus	12.00 – 12.05	Luidja parkla	14.00 – 14.20
Käina kooli peatus	12.25 – 12.45	Hellamaa mägi – Hilleste teerist	13.20 – 13.35	Külama bussipeatus	12.10 – 12.15	Villamaa bussipeatus	14.25 – 14.30
Kalginiidi bussipeatus	12.55 – 13.00	Vahtrepa ja Kõrtsu tee rist	13.40 – 13.45	Sinima bussipeatus	12.20 – 12.35		
Salinõmme bussipeatus	13.10 – 13.25	Heltermaa klubi bussipeatus	13.50 – 14.00	Leisu bussipeatus	12.40 – 12.55		
Suuremõisa jäätmepunkt	13.35 – 13.50			Nurste bussipeatus	13.00 – 13.05		
Soonlepa teerist	13.55 – 14.10			Haldi bussipeatus	13.10 – 13.25		
Sarve (Mäe bussipeatus)	14.15 – 14.20			Õngu bussipeatus	13.45 – 13.55		
				Suureranna (Sireli hostel)	14.05 – 14.20		
				Kõpu küla kaevu juures	14.30 – 14.45		
				Kalana sadama parkla	15.00 – 15.15		

Hiiumaa valla jäätmekavasse esitati mitmeid ettepanekuid

Hiiumaa vald koostab jäätmekava aastateks 2026–2031, et hoida saare elukeskkond puhas, korraldada jäätmekäitlust ühtlaselt üle valla ning valmistuda muutusteks, mis tulenevad nii riigi jäätmereformist kui ka Euroopa Liidu nõuetest.

Hiiumaa valla jäätmekava 2026–2031 on valla jäätmehooldust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmehoolduse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2031.

Jäätmekava projekt oli avalikul väljapanekul 5.–25. jaanuaril 2026. Selle aja jooksul esitati kaheksa ettepanekut ja kolm kommentaari. Avalikul arutelul 28. jaanuaril lisandus veel kaks ettepanekut.

Elanikud tõid välja praktilisi teemasid, mis puudutavad otseselt igapäevaelu. Näiteks tehti ettepanekud:

- paigutada Kärdlasse tekstiilikonteinerid nii kasutuskõlbliku kui ka kasutuskõlbmatu tekstiili jaoks;
- kaaluda prügiveo harvemat graafikut;
- pakkuda suvehiidlastele paindlikumat jäätmeveokorraldust;
- leida lahendus aiandusjäätmete metsa viimise vähendamiseks;
- soodustada avalikus ruumis kolmeosaliste sorteerimisprügikastide kasutamist;
- pöörata rohkem tähelepanu turismiettevõtete liigiti kogumisele.

Ettepanekud koos vallavalitsuse seisukohaga edastatakse vallavolikogu keskkonna- ja ehituskomisjonile arvamuse avaldamiseks ja seisukoha võtmiseks. Hiiumaa valla jäätmekava võtab vastu Hiiumaa vallavolikogu.

Lähemalt on võimalik jäätmekavaga ning esitatud ettepanekutega tutvuda valla kodulehel vald.hiiumaa.ee.

KADRI PIHLAMÄGI
jäätmespetsialist

Osavallakogude liikmed

Emmaste osavallakogu

- **Eiki Nestor** – osavallakogu esimees, kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Evelin Lehtsaar** – osavallakogu aseesimees, vallas registreeritud ja piirkonnas tegutsevate ettevõtjate esindaja
- **Liina Lepamaa** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Hindrek Jõesaar** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Vello Maripuu** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Karl Johannes Kikas** – osavallas elavate noorte esindaja
- **Aivo Härm** – osavallas elavate eakate esindaja
- **Anne-Mall Reinu** – piirkonna korteriühistute esindaja

Kõrgessaare osavallakogu

- **Annika Vannas** – osavallakogu esimees, piirkonna korteriühistute esindaja
- **Kaarel Allemann** – osavallakogu aseesimees, kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Üllar Laid** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Liana Vaino** – vallas registreeritud ja piirkonnas tegutsevate ettevõtjate esindaja
- **Harda Roosna** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Moonika Kurba** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Mari-Leen Mänd** – osavallas elavate noorte esindaja
- **Ludmilla Träder** – osavallas elavate eakate esindaja
- **Elna Pähn** – piirkonna korteriühistute esindaja (Kõrgessaare piirkond)
- **Jaan Harak** – piirkonna korteriühistute esindaja (Lauka piirkond)

Käina osavallakogu

- **Kauri Kiivramees** – osavallakogu esimees, piirkonna korteriühistute esindaja
- **Margit Kääramees** – osavallakogu aseesimees, osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Tõnis Villmäe** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Sander Kopli** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Aivar Kõrm** – vallas registreeritud ja piirkonnas tegutsevate ettevõtjate esindaja
- **Ester Tammis** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Delisa Treisalt** – osavallas elavate noorte esindaja
- **Hannes Maasel** – osavallas elavate eakate esindaja
- **Tanel Põldma** – piirkonna korteriühistute esindaja

Kärdla osavallakogu

- **Lembit Vainumäe** – osavallakogu esimees, vallas registreeritud ja piirkonnas tegutsevate ettevõtjate esindaja
- **Peeter Kondratjev** – osavallakogu aseesimees, osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Inge Talts** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Anu Pielberg** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Karoliine Elisabeth Kuli** – osavallas elavate noorte esindaja
- **Milvi Soodla** – osavallas elavate eakate esindaja
- **Hardi Raiend** – piirkonna korteriühistute esindaja
- **Anne-Mari Viikman** – piirkonna korteriühistute esindaja

Pühalepa osavallakogu

- **Andres Onemar** – osavallakogu esimees, osavallas elavate eakate esindaja
- **Aivo Pere** – osavallakogu aseesimees, vallas registreeritud ja piirkonnas tegutsevate ettevõtjate esindaja
- **Henrik Normann** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Argo Nurs** – kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel enim hääli saanud kandidaat
- **Ingrid Saarnak** – osavallas registreeritud ja tegutsevate küla- või asumiseltside esindaja
- **Laura Erk** – osavallas elavate noorte esindaja
- **Kertu Püssim** – piirkonna korteriühistute esindaja (Lõpe piirkond)
- **Pille Oja** – piirkonna korteriühistute esindaja (Suuremõisa piirkond)

Hiiumaa vallavolikogu komisjonid

Eelarve- ja majanduskomisjon

Sander Kopli – esimees
Andrus Ilumets – aseesimees
Reili Rand
Maiu Toomemäe
Dmitri Šarle
Kulvo Pendra
Tiit Harjak
Evelin Lehtsaar
Riho Sõrmus

Kultuuri- ja spordikomisjon

Argo Nurs – esimees
Henrik Normann – aseesimees
Martin Lauri
Martin Kõmmus
Toomas Kokovkin
Tuuli Tammla
Kauri Kiivramees
Maret Kukkur
Rait Ots

Haridus- ja noorsootöökomisjon

Antti Leigri – esimees
Georg Linkov – aseesimees
Liina Lepamaa
Ene Tisler
Ragne Lubjak
Jana Uuskari
Margit Kagadze
Maia Jõpiselg
Aivo Saar

Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon

Inge Talts – esimees
Eiki Nestor – aseesimees
Kadri Taperson
Liana Vaino
Anu Pielberg
Kaido Tseller
Toomas Remmelkoor
Triin Simson
Annely Adamson

Keskkonna- ja ehituskomisjon

Tõnis Villmäe – esimees
Tiit Harjak – aseesimees
Joosep Niit
Liina Siniveer
Aira Toss
Annika Vannas
Georg Linkov
Üllar Laid
Urmas Keskla

Revisjonikomisjon

Palle Kõlar – esimees
Georg Linkov – aseesimees
Aira Toss
Toomas Remmelkoor
Inge Talts

ARENDUSKESKUSE TEATED

Investeeringutoetuse tingimused muutusid soodsamaks

1. veebruarist muutusid maapiirkonna ettevõtjate investeeringutoetuse tingimused ettevõtjatele soodsamaks ja taotlejate sihtrühm laienes.

Olulisemad muudatused:

- toetusmäär tõusis 65 protsendini;
- enam ei kehti nõue, mille kohaselt peab taotlusega kavandatav tegevus suurendama konkurentsivõimet vähemalt ühe prioriteedi (uudne tehnoloogia, infotehnoloogiline lahendus, ressursitõhusus) kaudu;
- ehitise ehitamisega seotud projekti on võimalik jagada kuni neljaks etapiks ning PRIAle saab maksetaotlused esitada vastavalt kokkulepitud etappidele;
- toetatavate majutusettevõtete hulka lisandus kaks liiki – külalistemaja ja puhkemaja;
- taotleda saavad ka vähemalt 49 töötajaga ettevõtted.

Toetusmeedet ja uusi tingimusi tutvustav infoseminar on järelvaadatav. Rohkem infot: www.pria.ee/toetused/maapiirkonna-ettevotjate-konkurentsivoime-suurendamise-investeeringutoetus-2026

Küsimuste korral võta ühendust PRIA investeeringutoetuse infotelefonil 737 7678 või Hiiumaa Arenduskeskuse ettevõtluskonsultandiga Angela Koit, angela.koit@hiiumaa.ee

Alustava ettevõtja starditoetuse taotlemine avatakse I kvartalis

Starditoetuse eesmärk on toetada alustavate ettevõtete jätkusuutlikku müügitulu kasvu ja töökohtade loomist. Toetust saab taotleda kuni 3-aastane ettevõte, kelle müügitulu on alla 40 000 euro.

Toetuse suurus on kuni 20 000 eurot. Omafinantseering on vähemalt 20%. Meetme kogumaht on 5 000 000 eurot.

Täpsemad tingimused ja vajalikud dokumendid leiad starditoetuse veebilehelt: https://eas.ee/toetused/starditoetus/

Lisainfo saamiseks võta ühendust Hiiumaa Arenduskeskuse ettevõtluskonsultandiga: Angela Koit, angela.koit@hiiumaa.ee

Ole kursis oluliste uudistega!

LIITU INFOKIRJADEGA:

- ✅ Ettevõtjate infokiri
- ✅ Turismiasjaliste infokiri
- ✅ Vabaühenduste infokiri
- ✅ "Noored Hiiumaale" infokiri

hiiumaarenduskeskus.ee/infokirjad

Kevadine Hiiumaa rohelise märgi taotlemise tähtaeg on 15. aprill

Hiiumaa roheline märk omistatakse Hiiumaal toodetud ja/või hiiumaisest toorainest valmistatud kvaliteetsele tootele või Hiiumaal pakutavale teenusele, mis on saadud jätkusuutliku majandamise tulemusena, väärtustab ning väärindab kohalikku loodus- või inimressurssi, traditsioonilisi oskusi ja kohalikku kultuuri.

Tule taotle oma tootele või teenusele Hiiumaa rohelist märki!
www.hiiumaarohemark.ee

Kärdla raamatukogu läheb üle kahekordsele autentimisele

Alates 1. aprillist muutub Kärdla raamatukokku sisenemise kord iseteeninduse ajal. Lisaks senisele ID-kaardiga tuvastamisele tuleb sisestada ka PIN kood. Selleks, et saada unikaalne PIN kood, palume lugejatel käia tööpäevadel kl 10.00–18.00 raamatukoguhoidja juurest läbi. PIN kood on personaalne kood ja seda teistega jagada ei tohi. Kahekordne autentimine on soovitatud riigi infosüsteemi ameti poolt.

KÄRDLA RAAMATUKOGU

RMK tegi harvendusraiet Kärdla ümbruse metsades

Riigimetsa majandamise keskus tegi veebruaris harvendusraiet Kärdla ümbruse männikutes. Töid tehti vastavalt kogukonnaga kokku lepitud metsatööde plaanile aastateks 2021–2030.

Harvendusraiet tehti kuuel metsaeraldisel (vt kaarti), selle käigus raiuti keskealine männik hõredamaks, et kasvama jäävatel puudel jaguks rohkem valgust ja kasvuruumi. Kokku tehti harvendusraiet 7,3 hektaril. Raieaeg sätiti ilma järgi, et pinnas oleks külmunud ja tööde käigus ei tekiks metsa alla suuri jälgi. Esialgu oli kavas raiet teha eelmisel aastal, kuid selleks polnud sobivaid olusid – rohkete sadude tõttu oli maa liiga pehme ja märg.

Metsatööde plaani on märgitud 2025. aasta peale ka häil- ja lageraie kahes metsaosas Loigu põik läheduses, kuid neid raieid RMK praegu ei tee.

Kärdla linna ümbruse metsatööde plaaniga saab tutvuda RMK kodulehel, valides ülalt menüüst „Räägi kaasa“, sealt edasi „Kogukonnaalade tervikkavad ja tööd“ ja „Varem valminud metsatööde plaanid“.

RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS

Kärdla ümbruse männik pärast harvendusraiet. Foto: Märt Rajaveer, RMK

Hoia rannal pikutavast hülgepojast eemale

Hülgepoja lühikese lapsepõlve suur osa on omapäi rannas lesimine. Ja ta saab selle omaette olemisega kordades paremini hakkama kui inimlaps.

Hoia rannal pikutavast valges titekarvas hülgepojast eemale, nii on talle kõige parem.

Hallhülged kasvavad ema hoole alla veidi rohkem kui kaks nädalat ning seejärel õpivad nad omal käel looduses hakkama saamist. Iseseisvumise ajal vahetavad pojad valge pehme titekarva hallitähnilise täiskasvanu karvkatte vastu, mis sobib mereeluks paremini. Samuti võivad sel perioodil hülgepojad seiklema minna, sattudes mõni kord ka rannalt eemale.

Juhtudest, kus hülgepoeg on ekselnud ohtlikkuse paika, nt suure sõidutee äärde, anna teada riigiinfo telefonil **1247**.

KESKKONNAAMET

Maaparandussüsteemi eesvoolude hooldamine aitab ennetada üleujutusi ja hoida loodust

Eesvoolude õigeaegne ja läbimõeldud hooldamine on oluline nii maaparandussüsteemide toimimise kui ka looduskeskkonna hoidmise seisukohalt.

LIFE WetEST projekti partnerid keskkonnaamet ning maa- ja ruumiamet tuletavad maaomanikele meelde, et kinnistul asuvate maaparandussüsteemide hooldamine on maaomaniku kohustus ja seda tuleb teha vastutustundlikult ning kehtivaid nõudeid järgides.

Miks on eesvoolude hooldamine oluline?

Maaparandussüsteemid on maakasutajale väärtuslikud – need aitavad hoida põllud haritavad ja metsad majandatavad erinevates ilmastikuoludes. Eesvoolud – nagu peakraavid ja süvendatud jõelõigud – on kuivendusvõrgu põhiveejuhtmed, mis koguvad kraavidest ja dreenidest tuleva liigvee ning suunavad selle edasi suuremates veekogudesse. Aja jooksul võivad setted, liigne taimestik ja muud takistused eesvoolude läbilaskevõimet vähendada, mis tõstab veetaset ja suurendab üleujutuste ohtu nii oma kui ka naaberkinnistutel.

Millised on peamised hoiutööd?

- setete ja voolutakistuste (sh koprapaisude) eemaldamine,
- nõlvade niitmine,
- puittaimestiku raie,
- suudmete ja truupide korrastamine,
- keskkonnakaitseks vajalike rajatiste ehitamine.

Setete eemaldamisest tuleb teavitada Maa- ja Ruumiametit ning Keskkonnaametit, kui eesvool kattub veeseaduse alusel määratud pinnaveekogumiga või paikneb kaitsealal. Seda, kas tegemist on pinnaveekogumiga, on võimalik järele vaadata Keskkonnaportaali kaardirakendusest või vajadusel pöörduda Keskkonnaameti poole.

Hooldamise põhimõte: „mida vähem, seda parem“

Eesvoolu tuleks hooldada täpselt nii palju, kui on maaparandussüsteemi toimimiseks vajalik. Nii häiritakse võimalikult vähe kujunenud elupaiku ja veekeskkonda.

Tööde planeerimisel soovitame:

- teha hooldustöid madalvee ajal ja lühikeste lõikude kaupa – nii saab loodus paremini taastuda;
- teha puittaimestiku raie ning raiejäätmete eemaldamine juuli keskpaigast märtsi lõpuni;
- säilitada kaldapuistut, eriti lõunakaldal, et aidata reguleerida vee temperatuuri. Samas on oluline, et puude juured ei ummistaks drenaažisuudmeid, mistõttu tuleb nende ümbrus jätta puudevabaks;
- arvestada lõhejõgedega ning vältida töid kudemisajal (septembrist mai lõpuni).

Kust saab lisainfot?

Keskkonnaamet on koostanud juhised keskkonda säästvate võtete kohta eesvoolude hooldamisel. Need leiab Keskkonnaameti kodulehelt veemajanduskava alajaotusest.

Maaparandussüsteemide paiknemist saab vaadata Maa- ja Ruumiameti kaardirakendusest.

Lääne-Eesti vete terviseks!

KÜSIMUSTE KORRAL PÖÖRDUGE MAA- JA RUUMIAMETI POOLE:

TIINA TUBLI
E-post: tiina.tubli@maaruum.ee
Tel: 5623 3946

Üleriigiline ohuteavituse test kasvatab meie kõigi turvalisust

Eestis on viimase nelja aastaga arendatud välja riiklik ohuteavituse süsteem EE-ALARM, mille kaudu saadetakse elanikkonnale ohu korral kiireid ja vahetuid teavitusi. Teavitussüsteem on pidevas arendamises, et muutuvate olude ja võimalustega sammu pidada. Selleks, et süsteem toimiks veatult ning võimalikud kitsaskohad tuleks välja õigel ajal, korraldatakse regulaarseid teste.

Järgmine ohuteavitussüsteemi test toimub 18. märtsil. Kui ühelt poolt on tegemist süsteemi töökindluse kontrollimisega, siis teisalt on see elanikkonnale suurepärane võimalus läbi mõelda, kuidas ohuolukorras päriselt tegutseda. Just inimesed ehk ohuteavituse vastuvõtjad on kogu teavitussüsteemi olulisim lüli ning seetõttu on teadlik käitumine hindamatu väärtusega.

Mida teha, kui saad ohuteavituse?

Ohuteavitus võib inimesteni jõuda mitme erineva kanali kaudu: SMS-teavitusena, teavitusena Eesti äpis või „Ole Valmis!“ äpis, ERRi, ribatekstina või suuremates asulates ja nende lähiümbruses ka sireenivõrgustiku abil.

Lähiaastail on ohuteavitussüsteemi lisandumas ka välkteavituse ehk cell broadcasti tehnoloogia, mille abil saab teate saata telefoni heli, vibratsiooni ja valgust kasutades, sõltumata sellest, kas antud seaded on telefonis lülitatud sisse või välja. Nagu öeldud, on teavitussüsteem pidevas arenemises, et võimaldada ohust teada andmist parimal võimalikul moel.

Ohuteavitust edastav sõnum on alati lühike ja selge – see annab teada, mis on juhtunud, ning kuidas ohuolukorras käituda. Need juhised on abiks, et ohuolukorras võimalikult valutult hakkama saada. Seepärast on oluline sõnum alati tähelepanelikult läbi lugeda. Kui sõnumis leiduvast infost tundub väheks jäävat, saab kriisiolukorras lisainfot veebilehtedelt kriis.ee ja olevalmis.ee ning riigiinfotelefonilt 1247. Meeles tasub pidada, et usaldada tuleb ainult ametlikke infoallikaid. Nii väldime pahatahtliku valeinfo haardesse sattumist.

Sireen tähendab alati ja ainult üht: varju kohe lähimasse siseruumi!

Ohuolukorras loeb sõna otseses mõttes iga sekund ja seetõttu on oluline, et inimesed teaksid, kuidas ohu puhul tegutseda. Kui teiste ohuteavituse kanalite kaudu saad teada, missuguse ohuga on tegemist ning kuidas edasi toimida, siis sireeniheli sellist infot edasi ei anna.

Kui riik sireenid käivitab, tähendab see absoluutselt alati vajadust varjuda viivitamatult lähimasse siseruumi. Meeles tasub pidada, et parim varjumiskoht on tavaliselt seal, kus parajasti oled. Kui oled hoones, siis jää sinna. Plahvatuse ohu eest liigu madalamatele korrustele, akendeta ning tugevdatud seintega ruumi, soovitavalt keldrisse. Kindlasti hoia akendest eemale. Pea meeles, et iga takistus sinu ja ohu vahel võib päästa rasketest vigastustest või surmast.

Päästeameti uuringutest selgub, et olukorras, kus inimene on kodus ja saab ohuteavituse korraldusega varjuda, otsib oma kodus sealt lahkumata ohutuma paiga 68% inimestest. See on ka õige käitumine. Pea viiendik inimestest aga otsustaks oma kodust lahkuda, seades nii ohtu oma elu.

Need arvud näitavad, et suur osa elanikkonnast on ohu korral käitumise reeglitega võrdlemisi hästi kursis, kuid arvestatava hulgani inimestest tuleb nende juhistega veel jõuda. Üleriigiline ohuteavituse test on selleks hea võimalus ning annab igaühele põhjuse ka isiklik kriisiplaan läbi mõelda. Kriise ei tasu karta, kuid kriisideks tuleb valmis olla. Nii saab koguda veendumust selleks, et kui oht peaks meid päriselt tabama, oskame käituda nii, et hoida halvima eest iseennast ning lähedasi. Teadmised ja oskused on osa meie kindlustundest.

Lisaks märtsikuisele testimisele kontrollitakse üleriigilise ohuteavituse toimimist tänavu veel ka 10. juunil ja 14. oktoobril.

DIANA SAMALEA
päästeameti ohuteavituse nõunik-projektijuht

Kõrgessaare päevakeskuses

- esmaspäeviti kell 11 **toolitantsu treening**
- esmaspäeviti kell 14 **lauluansambli proov**
- teisipäeviti kell 10 ***line*-tantsu treening**
- teisipäeviti kell 14 **tervisevõimlemise ring**
- kolmapäeviti kell 11 ***line*-tantsu treening**
- kolmapäeviti kell 12.45 **seeniortantsu proov**

Kõik huvilised on oodatud liituma meie tegevustega!

- 2. märtsil kell 9.30 **mälumäng** (IV hooaja III etapp).
- 5. märtsil kell 10–11 **mälutreening** kõigile huvilistele.
- 6. märtsil alates kell 12 ja 7. märtsil alates kell 9 **massaažiteenus**. Eelnev registreerimine: Sigrid tel 5297 429.
- 10. märtsil alates kell 8 **juuksur** Sirje Vaku päevakeskuses. Registreerimine tel 5666 2317.
- 12. märtsil alates kell 9 osutab teenust **pediküür** Käroli. Registreerimine 5333 9472 (Katrin). Kohad täis!
- 13. märtsil kell 9.30–12 **käsitööring.** Juhendaja Triinu Pihel.
- 13. märtsil kell 10–11 **mälutreening** kõigile huvilistele.
- 15. märtsil **väljasõit Pärnusse „Seenioride mess 2026".**
- Saa osa lavaprogrammist, terviseteabest, tantsust, käsitöötubadest, hoidisekonkursist, raamatuvahetusest ning muudest tegevustest. Mess on külastajatele tasuta ja oodatud on 60+ prouad ja härrad. Mess toimub kell 12–16 Pärnus Kaubamajakas. 2026. aasta messi teema on „RAAMATUAASTA finišijoonel!".
- Sõidukulude katteks osalustasu 10 eurot. Registreerimine tel 5333 9472 hiljemalt 2. märtsiks 2026.
- 17. märtsil kell 11.30 **eakate kokkamine.**
- 19. märtsil algusega kell 13 **koosviibimine päevakeskuses.** Õnnitleme sünnipäevalapsi. Mälukohvik. Transport: kell 12 Rootsi, Pihla, kell 12.30 Lauka, Viskoosa.
- 20. märtsil **väljasõit Käina ujulasse.** Ujulas viibimine kell 11–13, vesivõimlemine kell 11 (juhendaja Helin Kääramees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6.00 eurot. Transport: kell 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, kell 10.25 Kärdla.
- 27. märtsil kell 15 **vaimse tervise ja motivatsiooni koolitus** kestvusega 1,5 tundi. Koolitaja Inga Lunge (näitleja, muusik ja kirjanik). Tasuta.
- Kuni 30. aprillini on tööpäevadel kell 10–15 päevakeskuse saalis avatud **Elle Malki käsitööde näitus.** Tasuta.

Lisainfo: Katrin tel 5333 9472.

- Kõrgessaare päevakeskuses **saab pesta pesu ja käia duši all**, eelnevalt kokku leppida Inna tel 504 2292.
- Jälgi ka Facebook „Kõrgessaare Päevakeskus".

Hellamaa perekeskuses

- 3. märtsil **võtame osa Käina ujula ujumistrennist.**
- 3. märtsil kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- 5. märtsil ***zumba* videotreening.**
- 10. märtsil **võtame osa Käina ujula ujumistrennist.**
- 10. märtsil kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- 12. märtsil ***zumba* videotreening.**
- 17. märtsil **võtame osa Käina ujula ujumistrennist.**
- 17. märtsil kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- 19. märtsil ***zumba* videotreening.**
- 19. märtsil **klubi Pühalepa Vanamehed koosolek.**
- 24. märtsil kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised** erinevateks tegevusteks.
- 26. märtsil ***zumba* videotreening.**
- 26. märtsil kell 18 **mälumänguõhtu.**

Lisainfo: tel 5694 1961.

Käina päevakeskuses

- 2. märtsil kell 10 **vestlushommik, külas sotsiaalosakonna juhataja Pille Näksi.**
- 3. märtsil kell 11 **võimlemine matil,** juhendaja Helgi Taelma.
- 4. märtsil kell 10 **„Aju aktiviseerimine",** juhendaja Helin Kääramees.
- 9. märtsil kell 10 **vestlushommik** koos mänguga.
- 10. märtsil kell 11 **võimlemine toolil,** juhendaja Helgi Taelma.
- 11. märtsil kell 10 **meditsiiniõde Anu Juhe.**
- 11. märtsil kell 13.15 **lauluring „Hõbelõng",** juhendaja Malle Mürgimäe.
- 17. märtsil kell 11 **võimlemine matil,** juhendaja Helgi Taelma.
- 18. märtsil kell 10 **„Aju aktiviseerimine",** juhendaja Helin Kääramees.
- 20. märtsil kell 11 **vestlushommik**, külas riigikogu liige Reili Rand.
- 24. märtsil kell 11 **võimlemine toolil**, juhendaja Helgi Taelma.
- 25. märtsil kell 10 **vestlushommik** koos märtsikuu tähtpäevade tähistamisega.
- 25. märtsil kell 13.15 **lauluring „Hõbelõng"**, juhendaja Malle Mürgimäe.
- 27. märtsil kell 12 **vaimse tervise ja motivatsiooni koolitus,** koolitaja Inga Lunge.
- 31. märtsil kell 11 **võimlemine matil,** juhendaja Helgi Taelma.

Lisainfo, registreerimine ja transpordivajaduse teatamine Käina päevakeskuse telefonil 5308 9924.

- Käina päevakeskuses s**aab pesta pesu ja käia duši all,** eelnevalt kokku leppida Käina päevakeskuse telefonil 5308 9924.

Omastehooldajad

- 26. märtsil kell 15 omastehooldajate kokkusaamine Põllu 1, Kärdla. Lisainfo: tel 5308 1035.

Emmaste päevakeskuses

- esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 9 **võimlemine.**
- teisipäeviti kell 14 **toolitants.**
- kolmapäeviti kell 11 **käsitööring** Emmaste Vaba Aja Keskuses.
- kolmapäeviti kell 11 **jututuba** Emmaste päevakeskuses.
- 10. ja 24. märtsil kell 13 **mälutreening** Emmaste päevakeskuses.
- 11. märtsil kell 13 **tuleb külla Hiiumaa sotsiaalkeskuse juht Triin Simson.** Räägime ka leinast ja leinamisest.
- 18. märtsil kell 13 **uudishimuring „Maad ja rahvad".** Avastame Hollandit ja sealseid tulbivälju läbi Ilmi Heinmäe reisimuljete.
- **Leisu piirkonna eakad kogunevad üle nädala,** kontakt Aivo Härm, tel 503 1734.
- **Võimalus kasutada dušši ja pesumasinat** 3 eurot/kord.
- Ürituste ja huviringide info ja registreerimine: Eve Ellermäe, tel 5376 4040.
- Transpordivajadus ning juuksuri, pediküüri ja teiste teenuste registreerimine: Aimi Jaarma, tel 514 4327.

DETAILPLANEERINGUD

Kõrgessaare aleviku Tööstuse tee 30, Kadaka ja Rannamäe maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine

Hiiumaa vallavalitsuse 04.02.2026 korraldusega nr 56 kehtestati Kõrgessaare aleviku Tööstuse tee 30, Kadaka ja Rannamäe maaüksuste detailplaneering (Koppe OÜ töö nr 104-25).

Detailplaneeringuga kavandatakse maaüksuste piiride muutmist nelja ehitusõigusega krundi jaotamiseks, ehitusõiguse määramist üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks (üks üksikelamu ja kaks kõrvalhoonet igal krundil), teede ning liikluskorralduse põhimõtete planeerimist, tehnovõrkude ja- rajatiste paigutuse määramist, servituutide ja kitsenduste vajaduse määramist, arhitektuursete tingimuste määramist hoonetele.

Kehtestamise korralduse ja planeeringuga on võimalik tutvuda töö ajal Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla) ja valla veebilehel.

Linnumäe külas asuva Kase kinnistu detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek

Hiiumaa Vallavalitsus korraldab Linnumäe külas asuva Kase kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse avaliku väljapaneku ajavahemikul **5. märts kuni 6. aprill 2026** tööpäevadel tööajal Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla, Hiiumaa vald) ja Hiiumaa valla veebilehel.

Detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub **17. aprillil 2026 kl 13.00** Hiiumaa vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla, Hiiumaa vald).

Planeeringualana mõistetakse Hiiu maakonnas Hiiumaa vallas Linnumäe külas asuvat Kase (katastritunnus 20501:001:0877, sihtotstarve 100% elamumaa, pindala 3106 m², registriosaga nr 22018750) maaüksust. Maaüksus on hoonestamata.

Detailplaneeringuga kavandatakse Kase maaüksusel määrata ehitusõigus kuni 1 korterelamu ja 1 abihoone (korterite panipaikade jaoks) rajamiseks, maksimaalselt kuni 850 m² ehitisealuse pinnaga ja maksimaalse lubatud kõrgusega kuni 9 m, määrata hoonestusala ning arhitektuursed tingimused hoonetele, tehnorajatiste ja -võrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride asukohad ja vajalikud servituutide alad. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta osaliselt Pühalepa valla osa Suuresadama-Kärdla piirkonna üldplaneeringut, muutes planeeringualal pere- ja ridaelamumaa juhtotstarve korterelamu maa-alaks.

Avaliku väljapaneku ajal on kõigil huvitatutel võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada.

KODU OOTAVAD KASSID HIIUMAA KODUTA LOOMADE TURVAKODUS

KAARA
Sünd: 2021
Sugu: emane
(steriliseeritud)

RUBI
Sünd: 2024
Sugu: emane
(steriliseeritud)

PÄHKEL
Sünd: 2024
Sugu: isane
(kastreeritud)

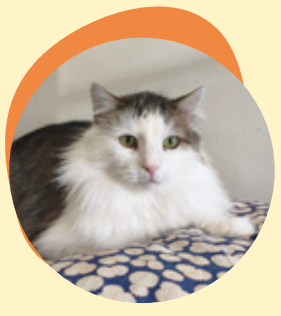

Rohkem infot: www.hiiumaaloomad.ee

Hiiumaal alustab TRIPLE P BEEBI vanemlusprogramm

Ootame tasuta koolitusega liituma kuni üheaastaste laste vanemaid.

Hiiumaal alustab grupp juba 1. märtsil kell 11.00. Esimene kohtumine toimub tugikeskuses Vabaduse tn 47, Kärdla.

Triple P ehk positiivse vanemlusprogrammi beebi koolitus aitab vanematel luua tugeva ja positiivse suhte oma lapsega ning toetada tema arengut juba esimestest elukuudest. Osalejad saavad praktilisi oskusi ja nippe, mis aitavad lapsevanematel end enesekindlamalt tunda ning olla valmis igapäevaelu väljakutseteks.

Kontaktkoolitus koosneb kahest osast:

- 4 grupikohtumist,
- 4 individuaalset nõustamist.

Grupikohtumisi on kokku 4 ning iga kohtumine kestab 2 tundi. Ühes grupis on 10–12 vanemat. Kohtumised toimuvad kohapeal ning vanemad on oodatud koos beebidega.

Individuaalnõustamised on tavapäraselt telefoniteel ning kestavad kuni 30 minutit. Vastavalt pere soovidele on võimalik ka veebi- või kontaktkohtumine.

Koolitust juhendavad väljaõppe saanud koolitajad: Jane Sepp ja Triin Rajang.

Registreeri oma osalemine siin: https://tinyurl.com/triple-pbeebihiiumaa

Lisainfo: Triin Rajang; triin.rajang@hiiumaa.ee; 53464706

Mälestushetk märtsiküüditamise aastapäeval

Kutsume kõiki osalema mälestushetkel, et meenutada 1949. aasta märtsiküüditamise ohvreid 25. märtsil kell 12.00 lillede asetamise ja mõtliku austusavaldusega Lehtma sadamas mälestuskivi juures. Asukoht on märgilise tähtsusega – just sealt algas 1949. aasta külmal ja selgel märtsiõhtul 267 hiidlase pikk tee Siberisse.

VABADUSVÕITLEJATE JA REPRESSEERITUTE HIIUMAA ÜHING

HIIUMAA MUINSUSKAITSE SELTS

SÜNDMUSED

P, 1. märts
- kl 11–13 **Aktiivne Algus liikumispühapäev**, Hiiumaa spordikeskus, Põllu 27, Kärdla, 2 €.
- kl 11–13 **kepikõnni ühistreening**, RMK Kärdla matkarada.

T, 3. märts
- kl 17 **näituse „Just see“** avamine. Kunstnik Anneli Salumaa maalid Kärdla kultuurikeskuses.

K, 4. märts
- kl 18 kontsert **„Sol Y Sombra“** Kärdla kultuurikeskuses. Esinevad: Pille-Rite Rei – vokaal ja saksofon, Kaspar Uljas – bandoneon, Andre Maaker – kitarr. Martin-Eero Kõressaar – kontrabass. Kavas on Pille-Rite Rei ja Kaspar Uljase looming ning Ladina- ja Lõuna–Ameerika muusika. 13 €–15 €.

N, 5. märts
- kl 18 **Hiiumaa Dartsi 2025/2026 hooaeg**, Hiiumaa Pruulikoja Resto.
- kl 18 Kassari Külaülikool: **Järvamaa muuseumide teadusjuht Ründo Mülts „Ants Viidalepa radadel“.** Sissepääs prii!
- kl 18 **tantsuetendused „Loop“ ja „Räägi välja“** Kärdla kultuurikeskuses. Tantsijad: Mariann Onkel, Daniela Privis, Marko Reitalu, Juulius Vaiksoo. Piletid: 5 € müügil kultuurikeskuses.

R, 6. märts
- kl 19 **Kärdla mälumängu XIV hooaeg,** Hiiumaa Pruulikoja Resto.

L, 7. märts
- kl 11 **Nutivaba laupäeva liikumistreening**. Padari mägi, Käina, tasuta.
- kl 11 „**Enesetest, jooks või kõnd“.** Hiiumaa spordikeskus, Kärdla.
- **Eesti seenioride meistrivõistlused õhkrelvadest laskmises**. Tuuletorn. Info: aimarhansen1@gmail.com, +372 503 4397.

P, 8. märts
- kl 10 **lihastreening Egle Nabiga – KÕRS KÕIGUB liikumissari**, Kõrgessaare Vaba Aja Keskus.
- kl 11–13 **Aktiivne Algus liikumispühapäev**, Hiiumaa spordikeskus, Põllu 27, Kärdla, 2 €.
- kl 11–13 **kepikõnni ühistreening**, RMK Kärdla matkarada.
- kl 16–21 **naistepäeva *bowling***, Tuuletorni Bowling. Info: +372 5350 5028.
- kl 11 **Hiiumaa Karikas õhkrelvadest laskmises V etapp**, Tuuletorn. Info: aimarhansen1@gmail.com, +372 503 4397

T, 10. märts
- kl 13–18 **regionaalhaigla verekeskuse doonoripäev** Kärdla kultuurikeskuses.
- kl 17 **dementsusega inimeste lähedaste tugigrupp** Kärdla kultuurikeskuses. Lisainfo ja registreerimine hsheinmets@gmail.com või tel 5563 6076.

K, 11. märts
- kl 11 **mälutreening eakatele**, juhendaja Helin Kääramees, kaasa võtta harilik pliiats ja kustukumm. Kassari rahvamajas osalustasu 3 €.
- kl 15–17 **töötuba „Tassist kassiks“ k-häälikut t-ga asendavate laste vanematele**, Käina lasteaed (Hiiu mnt 1b). Koolitaja: Ave Ungro. Registreerimine: triin.rajang@hiiumaa.ee, tel 5346 4706.

N, 12. märts
- kl 9.30 **„Hiiumaa ettevõtjate hommikukohv“** Partsi veskis. Lisainfo Angela Koit, tel 504 1337.
- kl 18 **Hiiumaa Dartsi 2025/2026 hooaeg**, Hiiumaa Pruulikoja Resto.

L, 14. märts
- kl 14–16 **seltskonnalaulude kooslaulmine Helen Kõmmuse eestvedamisel,** Kärdla nukuteater.

P, 15. märts
- kl 11–13 **kepikõnni ühistreening**, RMK Kärdla matkarada.

K, 18. märts
- kl 18 **salongiõhtu, Hiiumaa muuseumi Pikas Majas.** Eelregistreerimine: info@hiiumaamuuseum.ee, pilet 10 € (sisaldab kohvi ja kooki).
- **Hiiumaa koolinoorte meistrivõistlused ujumises,** Käina ujula/spordikeskus. Info: +372 5340 7161.

N, 19. märts
- kl 18 **näituse „Pühapaik“ avamine,** Tuuletorni galerii. Kunstnikud: Mia Melanie Saar, Mari Ann Rebane, Miina Vilo, Tumena, neiumaarja, Kätriin Säde. Info: +372 5350 5028.
- kl 18 **Hiiumaa Dartsi 2025/2026 hooaeg**, Hiiumaa Pruulikoja Resto.

R, 20. märts
- kl 19 **kuu kiirturniir „Tere kevad!“,** Tuuletorni Bowling. Eelregistreerimine: 11. märtsil kell 12.00. Info: +372 5350 5028.

L, 21. märts
- kl 10–16.30 **mesinike teabepäev ja seltsi üldkoosolek**, Partsi veski. Info: Ly Kokla, tel 522 8920.
- kl 12 **väike taibu teaduskool**, Palade loodushariduskeskus. Lisainfo paladelhk@gmail.com.
- kl 17 **TEMUFI etendus „Mr. Greeni külaline“,** Kärdla kultuurikeskus. Piletid: 26 € / 28 €.

P, 22. märts
- kl 11–13 **kepikõnni ühistreening**, RMK Kärdla matkarada.

T, 24. märts
- kl 10.30 **Kuressaare teatri lasteetendus „Sipsik“,** Kärdla kultuurikeskus. Osades Merilin Kirbits, Tanel Ting, Jürgen Gansen. 4–12 €.
- kl 14 **Kuressaare teatri etendus gümnaasiumile ja põhikooli lõpuklassidele „Hinnete pärast õpidki?“,** Kärdla kultuurikeskus. Piletid: 12 €.
- kl 18–20 **vestlusõhtu lapsevanematele „Õpime õppima“,** Kärdla tugikeskus (Sadama tn 11). Koolitaja: Maris Kriggulson. Info: triin.rajang@hiiumaa.ee, tel 5346 4706.

K, 25. märts
- kl 12 **märtsiküüditamise mälestushetk**, Lehtma sadam.
- kl 13 **Kuressaare teatri etendus 5.–9. klassile „Koleda tüdruku päevaraamat“,** Kärdla kultuurikeskus. Osades: Maarja Tammemägi, Silva Pijon, Tanel Ting ja Jürgen Gansen.
- kl 18 **etendus „Kolm meest, naine ja Eurovisioon“**, Käina huvi- ja kultuurikeskus. Piletid: 20 € / 15 € (õpilane, tudeng, pensionär). Info ja broneerimine: tel. 5346 3896, ly.meldorf@hiiumaa.ee.
- **Noor TipuTegija 2025/26 VI etapp,** Tuuletorn. Info: +372 5350 5028.

N, 26. märts
- kl 18 **Kassari Külaülikool: Tõnu Liivo „Hiiumaa tuletornide ja meremärkide lugu“,** Kassari. Sissepääs prii.
- kl 18 **mälumänguõhtu** Hellamaa perekeskuses.
- kl 18 **Hiiumaa Dartsi 2025/2026 hooaeg,** Hiiumaa Pruulikoja Resto.

L, 28. märts
- kl 19 **Viscosa kirjandusõhtu X Brigitta Davidjants.** Utoopia Nr 9, 5 €.

P, 29. märts
- kl 11–13 **kepikõnni ühistreening**, RMK Kärdla matkarada.

E, 31. märts
- **Aasta ujuja 2025/26 VII etapp,** Käina ujula/spordikeskus. Info: +372 5340 7161

NÄITUSED

SA HIIUMAA MUUSEUMID
Hiiumaa muuseumi Pikk Maja
Avatud E-R 10-17, L 10-15

Uued näitused Pikas Majas! **„Käsitöö mu arm. Sirje Eller 70“ ja „Meister pintsli ja värviga. Ants Viidalepp 105“.**

Pika Maja teisel korrusel avasta haarav püsinäitus **„Kärdla – rootsi küla, saksa alev, eesti linn“**. Avatud meenepood ja laste mängutuba.

Pikk Maja on suurepärane koht temaatilisteks sünnipäevapidudeks, koosviibimisteks ja seminaride ning konverentside korraldamiseks. Küsi rohkem infot!

Mihkli talumuuseum
Avatud ettetellimisel!

Rudolf Tobiase majamuuseum
Avatud ettetellimisel!

Tahkuna tuletorn
Avatud ettetellimisel!

Rohkem informatsiooni info@hiiumaamuuseum.ee, +372 463 2091.

SÕRU MUUSEUM
Avatud kokkuleppel. Üritused, haridusprogrammid, seminariruumi ja kogukonnatoa kasutamine, muuseumikogu kasutamine – kontakt tel 5376 4040. sorumuuseum@hiiumaa.ee.

KÄRDLA KULTUURIKESKUS
3.–30. märtsini **„Just see“**. Anneli Salumaa maalid.

ELAMUSKESKUS TUULETORN
Kuni 16.03 Hiiumaa 7 kooli ühisnäitus „Muinasjutumaa“ (1.-12. klassi õpilased) Tuuletorni galeriis. Tuuletorn +372 5350 5028

Hiiumaa kool ootab SIND, kallis 1. klassi astuja!

Hiiumaa koolid ootavad oma perre väikseid liitujaid.

Hea lapsevanem! Koolide sisseastumiskord ja täpsem info on leitav kooli kodulehel. Koolid ootavad avaldusi **10. aprilliks.** Lisainfo kooli direktorilt.

- **Kärdla kool** https://kardla.edu.ee/et
- **Käina kool** https://kaina.edu.ee/et
- **Palade põhikool** https://www.palade.edu.ee/
- **Lauka põhikool** https://www.lauka.edu.ee/
- **Emmaste põhikool** https://emmaste.edu.ee/et
- **Suuremõisa lasteaed-põhikool** https://www.suurem.edu.ee/

Kärdla lasteaed tänab südamest Priit Berkmanni ja Berku Eritööde firmat kiire ja operatiivse reageerimise eest boileri erakorralisel vahetusel.
Vaatamata veeavariile sai lasteaia töö jätkuda!

Kärdla lasteaia pere

VESTLUSÕHTUD: VEEBRUAR–MAI

HIIUMAA LASTE JA PEREDE TUGITEENUSTE KESKUS

ATH LASTEVANEMATE TUGIGRUPP
Esimene kohtumine on avatud grupp ja vestlusõhtu meetodil, kus on rohkem loenguosa.
25.02, 4.03, 1.04 ja 6.05
18.00-20.00
Tugikeskuses (Sadama tn 11, Kärdla)
Gruppi veab sotsiaalpedagoog Tiina Liiv

“TASSIST KASSIKS” -TÖÖTUBA K-HÄÄLIKUT T-GA ASENDAVATE LASTE VANEMATELE
11.03.2026
15.00-17.00
Käinas lasteaed Tirtspõnni (Hiiu mnt 1b)
Töötuba viib läbi logopeed Ave Ungro
Kohtade arv piiratud!

“SÜNNIST SÕNADENI-KUIDAS BEEBIGA ARENDAVALT SUHELDA”
16.04.2026
18.00-20.00
Tugikeskuses (Sadama tn 11, Kärdla)
Vestlusõhtut viib läbi logopeed Marie Petrovits

LASTEAIAST KOOLI
vestlusõhtud koolieelikute vanematele

“ÕPIME ÕPPIMA”
24.03.2026
18.00-20.00
Tugikeskuses (Sadama tn 11, Kärdla)
Vestlusõhtut viib läbi õpetaja ja Gordoni suhtlustreeningu koolitaja Maris Kriggulson.

“KOOLIVALMIDUS: ERIPEDAGOOGI VAATEST”
21.04.2026
18.00-20.00
Käina lasteaed Tirtspõnni (Hiiu mnt 1b, Käina)
Vestlusõhtut viib läbi eripedagoog Karmen Loomus

“KOOLIVALMIDUS: SOTSIAALPEDAGOOGI VAATEST”
21.05.2026
18.00-20.00
Tugikeskus (Sadama tn 11, Kärdla)
Vestlusõhtut viib läbi sotsiaalpedagoog Tiina Liiv

MESINIKE TEABEPÄEV JA SELTSI ÜLDKOOSOLEK 21. MÄRTSIL

Mesinike teabepäev ja Hiiumaa Mesinike Seltsi üldkoosolek toimuvad laupäeval, 21. märtsil 2026 Partsi veskis. Teabepäev on seltsi liikmetele tasuta, teistele 10 eurot. Tasuda saab Hiiumaa Mesinike Seltsi arvele EE697700771009318682. Osalemiseks on vajalik eelregistreerimine kuni 17.03.2026, lingi leiad Eesti Mesinduskogu lehelt või helista 5228920, Ly Kokla.

PÄEVAKAVA
10.00–10.45 Hiiumaa Mesinike Seltsi üldkoosolek
10.45–11.00 kogunemine teabepäevale, registreerimine
11.00-11.30 Partsi veski tutvustus, Maria Remmelkoor Retrokas OÜ
11.30–13.15 Korjealad ja nende planeerimine. Mesiniku roll kaasaegses ühiskonnas. Jaan Liira PhD taimeökoloogia ja ökofüsioloogia
13.15–14.00 energiapaus
14.00–16.30 Mesilasemade kasvatamine, sülemlemise ennetamine, Raul Orglaan usaldusmesinik Susimesi OÜ. Kohal on Andrus Ostrov Metsatuka OÜ tel 5647 3549 .
Vahavahetus 3,50 € kg, muud tooted seltsi liikmetele -10% .
AINULT VAHAVAHETUSEKS tule kohale 14.15
P.S. Päevakava võib muutuda seoses halbade mere- ja jääoludega.

Kõik huvilised on oodatud!
MTÜ Hiiumaa Mesinike Selts

Hiiumaa Mesinike Selts

Dementsuse Kompetentsikeskus

DEMENTSUSEGA INIMESTE LÄHEDASTE TUGIGRUPP

10. märtsil kell 17.00 Kärdla Kultuurikeskuses, Rookopli 18.
Tugigrupist saab võtta ka **veebi vahendusel!**
Kui sinu lähedasel on mäluhäire või mõni dementsuse vorm ning sa vajad selles nõu ja toetust, siis oled oodatud tugigruppi.
Tugigruppi juhivad **Hanna-Stiina Heinmets ja Monika Suuster.**
Eelregistreerimine: hsheinmets@gmail.com või tel. 5563 6076.

Üritus on osalejatele tasuta.

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja: Triinu Rajasalu, tel 5470 0607
Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ
Trükikoda: Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 10. kuupäevaks info@hiiumaa.ee.